

d. 20.6.2005

AKH, BV

Medborgerkonti og adfærdsvirkninger

Baggrundsnotat vedr. Dansk Økonomi, forår 2005, kapitel VI

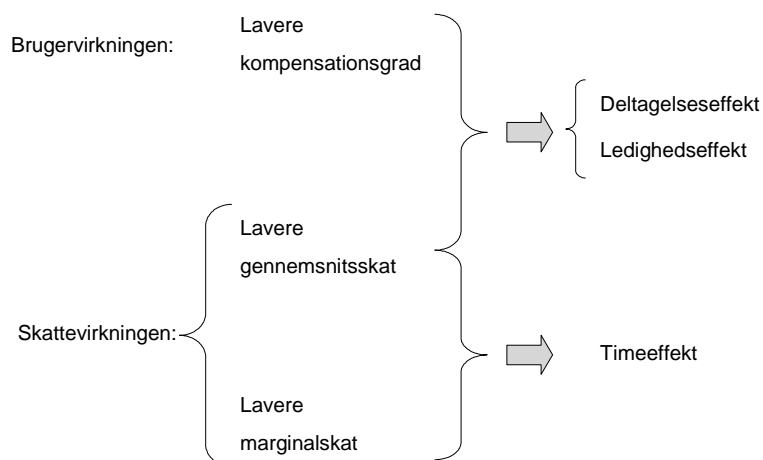
Dette baggrundsnotat uddyber beregningerne af adfærdsvirkningerne, der blev præsenteret i *Dansk Økonomi, forår 2005*, kapitel VI. Notatet gennemgår de beregningsmæssige forudsætninger, og der foretages en række følsomhedsanalyser mht. centrale forudsætninger.

1 Indledning

Den grundlæggende mekanisme i et system med medborgerkonti er, at en del af arbejdsmarkedsbidraget omlægges til et medborgerbidrag, der indbetales til en individuel medborgerkonto. Anvendes en af en række offentlige ydelser, der karakteriseres ved primært at være omfordelende inden for den enkeltes liv, fratrækkes udgiften hertil på den enkeltes konto. I det præsenterede system indgår studiestøtte, syge- og barselsdagpenge, børnefamilieydelse, efterløn og understøttelse til ledighed i kortere perioder. (dagpenge og kontanthjælp i de første tre måneder) Når den enkelte går på folkepension opgøres saldoen på kontoen, og et muligt overskud udbetales efter skat. Eventuelt som et supplement til den enkeltes folkepension, der ikke modregnes i udbetalingen af folkepension eller tillægsydelser. Et muligt underskud eftergives og betales dermed af det offentlige. I realiteten vil der således være tale om en omlægning af en forvridende skat, arbejdsmarkedsbidraget, til en opsparingsbaseret ordning i form af medborgerkonti. For en mere detaljeret beskrivelse af det præsenterede system for medborgerkonti henvises til kapitel VI i Dansk Økonomi, forår 2005.

Introduktionen af det præsenterede medborgerkontosystem vil påvirke den enkeltes adfærd givet, to forudsætninger er opfyldt. For det første, at den enkelte kan forvente overskud. For det andet, at den enkelte gennem livet træffer de valg, som maksimerer den enkeltes nytte over livet som helhed, hvilket vil sige, at den enkelte tænker intertemporalt. Introduktionen af medborgerkonti vil påvirke den enkeltes adfærd gennem dels et mindre brug af de velfærdsydelser, der er omfattet af systemet, dels gennem et større arbejdsudbud. Adfærdsvirkningerne styres af to virkninger, brugervirkningen og skattevirkningen, jf. figur 1.

Figur 1. Adfærdsvirkninger ved medborgerkonti

Anm.: En højere indkomst som følge af en lavere gennemsnitsskat mindsker timeeffekten, da en højere indkomst øger efterspørgslen efter fritid. I f.eks. Frederiksen mfl. (2001) vises det imidlertid, at denne effekt stort set ikke har nogen betydning for arbejdsudbuddet i timer.

Brugervirkningen skyldes, at kompensationsgraden for ydelserne omfattet af medborgerkonti i realiteten bliver nul for personer med overskud, hvilket reducerer brugen af de indkomsterstøttede ydelser, der er medtaget i systemet. Dette vil medføre, at erhvervsdeltagelsen øges, og at den strukturelle ledighed falder som følge af en øget søgeaktivitet hos personer uden for beskæftigelse.

Skattevirkningen kommer fra, at en omlægning af en omfordelende og forvriddende skat (arbejdsmarkedsbidraget) til en tvungen opsparing (medborgerbidrag) mindsker marginal- og gennemsnitsskatten. Den lavere marginalsat vil bevirke, at de beskæftigede vil øge deres arbejdstid gennem enten flere timer eller et øget omfang af bijob. Den lavere gennemsnitsskat vil indebære, at der vil ske en øget erhvervsdeltagelse, og at den strukturelle ledighed vil falde. Den lavere gennemsnitsskat øger også den enkeltes indkomst, og vil derfor i henhold til klassisk økonomisk teori føre til, at de beskæftigede vil nedsætte deres arbejdstid, indkomsteffekten. De seneste analyser peger på, at denne indkomsteffekt er beskeden, jf. Frederiksen mfl. (2001), og på denne baggrund medtages indkomsteffekt ikke i beregningerne.

De præsenterede beregninger, der ser på de langsigtede konsekvenser af medborgerkonti, peger på, at når der er taget højde for adfærdsvirkningerne ved introduktionen af medborgerkonti, vil det være nødvendigt at omlægge 7,1 pct.point af arbejdsmarkedsbidraget, og at beskæftigelsen øges med knap 30.000 fuldtidspersoner, hvilket øger skatte-

indtægterne med 3,7 mia. kr. På samme tid mindskes trækket på de indkomsterstøttende ydelser med 3,8 mia. kr., mens øgede overskud på kontiene som følge af højere erhvervsindkomster isoleret set øger udbetalingerne, og dermed finansieringsbehovet med knap 0,4 mia. kr., jf. tabel 1.

Tabel 1. Samlede adfærds- og budgetvirkning i grundforløbet

	Beskæftigelses- virkning	Budget- virkning	Pct. af finansie- ringsbehov
	-- 1.000 pers. --	--- Mia. kr. ---	----- Pct. -----
Større arbejdsudbud	29	3,7	54
Mindre brug af ydelser	•	3,8	55
Øgede overskud på individuelle saldi	•	-0,4	-6
I alt	29	7,0	103

Anm.: Den øgede beskæftigelse er opgjort i fuldtidspersoner. Beløbene er opgjort i 2002 priser

Kilde: Larsen og Vestergaard (2004), Det Økonomiske Råd (2004) og egne beregninger.

Introduktionen af medborgerkonti efterlader et umiddelbart finansieringsbehov på 6,8 mia. kr., og det samlede finansieringsbidrag fra adfærdsvirkningerne beregnes til 7,0 mia.. Det medfører således, at systemet er selvfinansierende med en selvfinansieringsgrad på 103 pct.

For samfundet indebærer introduktionen af medborgerkonti en effektivitetsgevinst, som medfører en velstandsfremgang. Velstandsfremgangen opleves kun af de, der har eller kan opnå overskud gennem en ændret adfærd. Det er også denne gruppe, som i forvejen primært er den relativt bedst stillede gruppe. Personer, som ikke kan vende et underskud til overskud gennem ændret adfærd, stilles ikke dårligere. Forskellen mellem de relativt bedst stillede og relativt dårligst stillede bliver dog større som følge af introduktionen af medborgerkonti.

Formålet med dette notat er at gennemgå beregningerne af adfærdsvirkningerne ved at indføre medborgerkonti, som er præsenteret i *Dansk Økonomi, forår 2005*, kapitel VI. Notatet er struktureret på følgende vis. Det næste afsnit gennemgår de beregningsmæssige forudsætninger. Det tredje afsnit er en gennemgang af resultaterne, og det sidste afsnit angiver følsomheden i beregningerne.

2 Beregningsmæssige forudsætninger

Der ligger en række forudsætninger til grund for beregningerne, som er præsenteret i *Dansk Økonomi, forår 2005*, kapitel VI. Formålet med beregningerne er at give et bud på de langsigtede virkninger af at indføre medborgerkonti. Beregningerne betragter således virkningen i den langsigtede ligevægt.

Udgangspunktet for beregningerne af det samlede finansieringsbehov er beregnede livsindkomster for en repræsentativ stikprøve på 10 pct. af befolkningen. I forbindelse med beregningerne af livsindkomsterne er opgjort, hvor meget den enkelte har fået udbetalt af de enkelte indkomstoverførsler over hele livsforløbet. De samlede udgifter til de enkelte indkomstoverførsler kan beregnes ved at summere over de beregnede udbetalinger til overførsler og derefter opregne til hele befolkningen. Indbetalingerne til kontiene er beregnet ud fra erhvervsindkomsterne over hele livsforløbet. Indbetalingerne til medborgerkontiene beregnes som en procentsats af erhvervsindkomsten.

I beregningerne er antaget, at den disponible indkomst før udbetaling af et eventuelt overskud ikke er påvirket af omlægningen til et medborgerkontosystem. Derfor er bidragsprocenten til medborgerkontoen i første omgang beregnet sådan, at de samlede indbetalinger svarer til de samlede udbetalinger til indkomstoverførsler uden adfærdændringer.

For den enkelte kontohaver vil der ikke være balance mellem indbetalinger og udbetalinger. Personer, der har et underskud, når de fylder 65 år, vil få eftergivet deres gæld, mens personer med overskud vil få udbetalt overskuddet. Det betyder, at der vil være et finansieringsbehov svarende til summen af alle overskud.

Da beregningerne er foretaget med udgangspunkt i en repræsentativ stikprøve af befolkningen, kan det samlede finansieringsbehov beregnes ved en simpel opregning fra de summen af overskuddene i stikprøven.

Det er nødvendigt at gøre en række antagelser, når der skal beregnes livsindkomster. Metoden, der er anvendt, er beskrevet i Jørgensen (2001), med nogle modifikationer, der dog ikke har betydning for tolkningen af resultaterne. De vigtige antagelser ved tolkningen af resultaterne er, at de dannede livsforløb tager udgangspunkt i personer mellem 43-50 år, der er anvendt paneldata for perioden 1995-2002, og at det er skatte reglerne for 2000-02, der er anvendt i beregningerne. Det indebærer, at stikprøven er repræsentativ for den del af befolkningen, der er mellem 43 og 50 år. Desuden indebærer beregningsmetoden, at det ved beregninger af de dannede livsforløb er antaget, at personerne lever hele deres liv mellem 1995 og 2002. Det betyder, at deres indkomster og træk på indkomstoverførsler, f.eks. arbejdsløshedsunderstøttelse sker i en forholdsvis positiv konjunktursituation.

De samlede overskud før skat kan ved hjælp af den beskrevne metode opgøres til 11,1 mia. kr., jf. tabel 2. Det er forudsat, at overskud på marginalen beskattes på samme måde som efterløn; dvs. med en marginalskat på 38,8 pct., jf. *Dansk Økonomi, forår 2005*,

kapitel IV. Denne beskatning er valgt, for ikke at skævvride beslutningen om at gå på efterløn. Beskatningen af overskuddene bevirker, at finansieringsbehovet for det offentlige, som er lig det samlede overskud efter skat, kan opgøres til 6,8 mia. kr.

Tabel 2. Medborgerkonti, samlet virkning uden adfærdsændringer

Samlede overskud før skat, mia. kr.	11,1
Finansieringsbehov, mia. kr.	6,8
Andel med positiv saldo, pct.	45,6
Andel med lille negativ saldo, pct. ^{a)}	15,0

a) Underskud under 250.000 kr.

Anm.: Se boks II.3 *Dansk Økonomi, forår 2005* for en definition af omfordelingsindekset. Finansieringsbehovet er beregnet som summen af overskud efter skat.

Kilde: Egne beregninger på grundlag af registerdata, jf. boks II.2 i *Dansk Økonomi, forår 2005*.

Beregningerne på registerdata viser, at det foreslåede system vil indebære, at 45,6 pct. af befolkningen vil opnå overskud ved uændret adfærd. Hertil kommer, at 15 pct. af befolkningen ved en uændret adfærd vil få et underskud på under 250.000 kr.¹ I beregningerne antages det, at denne gruppe vil kunne opnå overskud gennem en ændret adfærd. Samlet forudsættes således, at 60 pct. af befolkningen vil ændre adfærd, da de derigennem vil kunne øge deres overskud på medborgerkontoen. Derved har denne gruppe på marginalen i realiteten fået reduceret kompensationsgraden ved de medtagne indkomsterstøttende ydelser til nul og står på samme tid over for en mindsket marginal- og gennemsnitsskat. Dette vil mindske denne del af befolkningens træk på de indkomsterstøttende ydelser og øge deres arbejdsudbud.

Bestemmelsen af brugervirkningernes betydning for de offentlige finanser størrelse sker ved hjælp af en række ”tommelfingerregler” hentet fra tidligere arbejde i henholdsvis Larsen og Vestergaard (2004), *Dansk Økonomi, forår 2004* og *Dansk Økonomi, efterår 2004*. I Larsen og Vestergaard (2004) vises det, at 10.000 ekstra personer i arbejdsstyrken kommende fra indkomsterstøttende ydelser forbedrer holdbarheden med 0,13 pct. af BNP, mens 10.000 ekstra personer i arbejdsstyrken, der ikke var på offentlig forsørgelse, forbedrer holdbarheden med 0,06 pct. af BNP. Forskellen på 0,07 pct. af BNP skønnes til at være provenuvirkningen af et mindre træk på ydelserne. Forholdet mellem disse tommelfingerregler anvendes til at approksimere, hvor stor en del af provenuvirkningen som skyldes hhv. et mindre træk på indkomsterstøttende ydelser eller øgede skatteindtægter.

I selve rapporten opgøres beskæftigelsesvirkningen i fuldtidspersoner. Denne virkning approksimeres ud fra nogle tommelfingerregler mht. provenuvirkningen af hhv. 1.000

¹ De 250.000 kr. svarer til det gennemsnitlige træk på medborgerkontoen til dækningen af efterløn.

ekstra personer i arbejdsstyrken og 1.000 ekstra personer i beskæftigelse på fuldtidsbasis. 1.000 personer ekstra i arbejdsstyrken giver ca. 0,18 mia. kr., hvorimod 1.000 ekstra personer i fuldtidsbeskæftigelse giver ca. 0,28 mia. kr. Hermed approksimeres stigningen i fuldtidsbeskæftigelsen til 2/3 af stigningen i arbejdsstyrken, hvilket ca. er lig 0,18/0,28.

3 Gennemgang af beregningerne

Som nævnt deles adfærdsvirkningerne i to hovedkanaler. Først gennemgås brugervirkningen og derefter skattevirkningen:

Brugervirkningen

Brugervirkningen dækker over et mindre brug af indkomsterstattendende ydelser, der er omfattet af medborgerkonti. Beregningen af virkningens størrelse følger i grove træk metoden, der blev anvendt ved skatteberegningerne, præsenteret i *Dansk Økonomi, efterår 2004*, kap I. De indkomsterstattendende ydelser, der er omfattet af medborgerkonti, er følgende:

- *Syge- og barselsdagpenge*
- *Dagpenge og kontanthjælp i under 3 måneder*
- *Studiestøtte*
- *Efterløn*

Antallet af personer på de forskellige ordninger er hentet fra fremskrivningen af arbejdsstyrken i *Dansk Økonomi, forår 2004*. Som referenceår anvendes 2011, jf. tabel 3.

Tabel 3. *Fordeling af personer på indkomsterstattendende ydelser omfattet af MBK*

	1000'er pers. i 2011
Syge- og barselsorlov (barselorlov)	39
Dagpenge- og kontanthjælp under 3 mdr.	47
Studiestøtte (afsluttende del)	34
Efterløn	164
I alt	284

Anm. Afrunding indebærer, at søjlerne ikke summer.

Kilde: *Dansk Økonomi, forår 2004 og egne beregninger*

Det var af tekniske årsager nødvendigt at medtage *Syge- og barselsdagpenge* under et i beregningerne af det forslåede medborgerkontosystem på registerdata, jf. afsnit VI.4 i *Dansk Økonomi, forår 2005*. I beregningerne af adfærdsvirkningerne antages virkningen kun at berøre de knap 40.000 personer på barselorlov.

Mht. til arbejdsløshedsunderstøttelse i kortere perioder, dvs. *dagpenge eller kontanthjælp i under tre måneder*, er det med udgangspunkt i observationerne fra registerdata forventet, at kun er ca. ¼ af alle personer på kontanthjælp eller dagpenge, som berøres af medborgerkonti svarende til 47.000 personer.

Mht. *studiestøtte* er det antaget, at medborgerkonti tilskynder til en hurtigere færdiggørelse af uddannelse. Derfor berøres kun de godt 10 pct. eller knap 35.000 personer, der er ved at færdiggøre deres uddannelse. Det skønnes til at være antallet af personer på det sidste år af deres uddannelse.

Ændringen i antallet af personer tilknyttet den enkelte ordning beregnes efter følgende formel:

$$\text{Ændring i ordningen} = \varepsilon_K^o \frac{\Delta K^o}{K^o} \alpha^{\text{Overskud}} A \quad (1)$$

Hvor ε_K^o er elasticiteten i antallet af personer på ordningen mht. kompensationsgraden, K^o er kompensationsgraden ved overførsler, ΔK^o er den absolutte ændringen i kompensationsgraden, α^{Overskud} er andelen, som kan opnå overskud, og A er antallet af personer på ordningen.

Som nævnt indebærer introduktionen af medborgerkonti, at kompensationsgraden for de omfattede ydelser og personer med overskud reduceres til nul. Dette medfører, at arbejdsstyrken ved en elasticitet på 0,2 ventes at vokse med knap 35.000 personer svarende til en fremgang i i fuldtidsbeskæftigelsen på ca. 22.000 personer, jf. tabel 4.

Tabel 4. Ændringen i erhvervsdeltagelse og fuldtidsbeskæftigelse

	Arbejdsstyrke	Fuldtidsbeskæftigelse
		1000'er pers.
Syge- og barselsorlov (barselorlov).	5	3
Dagpenge- og kontanthjælp under 3 mdr.	6	4
Studiestøtte (afsluttende del)	4	3
Efterløn	20	13
I alt	34	22

Anm. De enkelte rækker er beregnet efter formel 1, hvor elasticiteten er lig 0,2, og andelen med overskud lig 0,61. Afrunding indebærer, at søjlerne ikke summer.

Kilde Egne beregninger

Virkingen på de offentlige budgetter af brugervirkningen kommer gennem to kanaler: Gennem et mindre træk på de indkomsterstøttende ydelser, der er omfattet af medbor-

gerkonti, og gennem øgede skatteindtægter som følge af en stigende beskæftigelse. Den samlede provenuvirkning fremkommer som 0,28 mio. kr. gange 22.000 personer lig 6,1 mia. kr., jf. tabel 5.

Tabel 5. Fordeling af provenuvirkningen sfa. brugervirkningen

	1000'er pers. i 2011
	Mia. kr.
Mindre træk på ydelserne	3,3
Øgede skatteindtægter	2,8
I alt	6,1

Anm.: Med udgangspunkt i en deltagelseselasticitet på 0,2.

Kilde: Dansk Økonomi, forår 2004 og egne beregninger

Fordelingen af provenuvirkningen er, som nævnt i afsnit 2, skønnet ud fra tommelfingerregler hentet i Larsen og Vestergaard (2004), der viser, at ca. 55 pct. af provenuvirkningen tilskrives sparede udgifter som følge af et mindre træk på de indkomsterstøttende ydelser. De sidste ca. 45 pct. kommer fra øgede skatteindtægter.

Skattevirkningen

Skattevirkningen påvirker adfærden ad to veje. For det første gennem en lavere marginalskat, og derved et øget arbejdsudbud i timer fra de beskæftigede. For det andet gennem en lavere gennemsnitsskat, der dels øger erhvervsdeltagelsen, dels mindsker den strukturelle ledighed.

Introduktionen af medborgerkonti medfører, at 7,1 pct. af arbejdsmarkedsbidraget omlægges til et medborgerbidrag. Det indebærer, at den effektive marginalskat sænkes med 3,6 pct. (beregnet med udgangspunkt i en gennemsnitlig marginalskat uden arbejdsmarkedsbidrag på 50 pct., jf. Finansministeriet (2004))² Da omlægningen af arbejdsmarkedsbidraget til et medborgerbidrag ikke ændrer opgørelsen af den personlige indkomst, der er grundlaget for personbeskatningen, vil den faktiske struktur i personbeskatningen være uændret. Det antages, at arbejdsudbudsvirkningerne ved at indføre medborgerkonti vil svare til en nedsættelse af mellemskatten med 3,6 pct. point, og i *Dansk Økonomi, efterår 2004* blev der præsenteret en beregning, som viste, at hvis mellemskatten blev nedsat med 4,3 pct. point, vil timeeffekten bevirke, at de beskæftigedes arbejdstid vokser med 0,3 pct. svarende til ca. 6.000 fuldtidspersoner.

² I beregningerne anvendes den effektive marginalskat ved indbetalingstidspunktet. Denne er højere end den effektive marginalskat ved udbetalingstidspunktet, hvorfor reduktionen i marginalbeskatningen og dermed arbejdsudbudsvirkningen er et underkants skøn.

Til beregningerne her skaleres virkningen fra *Dansk Økonomi, efterår 2004* på to måder. For det første er ændringen i marginalsatten her kun $3,6/4,3 = 83$ pct. af satsændringen. For det andet er det kun ca. 60 pct. af befolkningen som ventes at ændre adfærd. Ændringen i arbejdstiden blandt de beskæftigede bestemmes dermed som $3,6/4,3 * 0,606 * 0,3$ pct. = 0,16 pct., svarende til 3.500 personer på fuldtid, jf. tabel 6.

Tabel 6. Skattevirkningen og øget beskæftigelse – lavere marginalsat (timeeffekten)

	Pct.vis stigning	Personer
<i>Dansk Økonomi, efterår 2004</i> – mellemskatten sænkes med 4,3 pct. point	0,30	6.000
Skaleret til 3,6 og til at kun ca. 60 pct. af befolkningen ændrer adfærd	0,16	3.400

Anm. Er angivet i fuldtidspersoner, og angiver igen scenariet med 0,2 som deltagelseselasticitet.

Kilde: *Dansk Økonomi, efterår 2004* og egne beregninger

Udbetalingen af overskud som følge af medborgerkonti medfører, at gennemsnitsskatten over livet for de godt 60 pct. af befolkningen med overskud nedsættes med 1,7 pct. point. Da medborgerbidrag svares af erhvervsindkomst antages, at effekten af en lavere gennemsnitsskat kan sammenlignes med effekten af en nedsættelse af bruttoskatten. Regnestykket bygger på beregningen hentet fra *Dansk Økonomi, efterår 2004*, hvor bruttoskatten blev sænket med 1,8 pct. point, og som fører til, at den samlede deltagelses- og ledighedseffekt øger fuldtidsbeskæftigelsen med godt 2.000 personer, jf. tabel 7. Da den beregnede gennemsnitsskat er opgjort af den personlige indkomst, der danner grundlag for personbeskatningen, skal denne skaleres til et tilsvarende arbejdsmarkedsbidrag, der betales af bruttoerhvervsindkomsten, dvs. ganges med 2. Når der korrigeres for, at kun ca. 60 pct. af befolkningen ændrer adfærd vil arbejdsudbudsvirkningen være godt 1½ gang så stor, som den der blev fundet i *Dansk Økonomi, efterår 2004*. Det betyder, at fuldtidsbeskæftigelsen isoleret set når deltagelses- og ledighedseffekten indgår, vokser med lidt over 3.000 personer, jf. tabel 7.

Tabel 7. Skattevirkningen og øget beskæftigelse – lavere gennemsnitsskat (deltagelses- og ledighedseffekten)

	Personer
<i>Dansk Økonomi, efterår 2004</i>	2.000
Det skalerede regnestykke	3.300

Anm. Er angivet i fuldtidspersoner, og angiver igen scenariet med 0,2 som deltagelseselasticitet.

Kilde: *Dansk Økonomi, efterår 2004* og egne beregninger

Skattevirkningen forbedrer samlet de offentlige finanser med knap 1½ mia. kr., jf. tabel 1.8. Forbedringen sker på grund af to forhold. For det første ved, at fuldtidsbeskæftigelsen samlet øges med knap 7.000 personer, hvilket øger skatteindtægterne med knap 1 mia. kr. svarende til ca. 130.000 kr. pr. fuldtidsbeskæftiget. For det andet medfører deltagelses- og ledighedseffekterne at godt 3.000 færre fuldtidspersoner trækker på indkomsterstøttende overførelser, hvilket mindsker de offentlige udgifter hertil med knap ½ mia. kr.

Tabel 8. Fordeling af provenuvirkningen sfa. skattevirkningen

	1000'er pers. i 2011
	Mia. kr.
Øgede skatteintægter	0,9
Mindre træk på ydelserne	0,5
I alt	1,4

Anm.: Med udgangspunkt i elasticitet på 0,2.

Kilde: Dansk Økonomi, forår 2004 og egne beregninger

Sammenholdes bidraget til adfærdsvirkningerne fra hhv. bruger- og skattevirkningen, viser tabel 4 – 8, at bidraget fra brugervirkningen er ca. 3 gange større end fra skattevirkningen.

4 Følsomhedsanalyser

I de første følsomhedsanalyser illustreres adfærdsvirkningernes følsomhed over for forskellige deltagelseselasticiteter, jf. tabel 9. Det ses, at størrelsen af adfærdsvirkningerne afhænger af deltagelseselasticitetens størrelse, hvilket også gælder for det nødvendige medborgerbidrag, som er faldende med deltagelseselasticitetens størrelse.

Tabel 9 Samlede adfærds- og budgetvirkning

	Beskæftigelses- virkning			Budget- virkning			Pct. af finansie- ringsbehov		
	0,1	0,2	0,4	0,1	0,2	0,4	0,1	0,2	0,4
Deltagelseselasticitet	0,1	0,2	0,4	0,1	0,2	0,4	0,1	0,2	0,4
Medborgerbidrag	7,5	7,1	6,3	7,5	7,1	6,3	7,5	7,1	6,3
	--	1.000 pers.	--	---	Mia. kr.	---	-----	Pct.	-----
Øget skatteprovenu fra større arbejdsudbud	16	29	53	2,1	3,7	6,8	31	54	99
Mindre brug af ydelser	•	•	•	1,9	3,8	7,5	28	55	111
Øgede overskud på individuelle saldi	•	•	•	-0,2	-0,4	-0,6	-4	-6	-9
I alt	16	29	53	3,7	7,0	13,6	55	103	200

Anm.: Den øgede beskæftigelse er opgjort i fuldtidspersoner. Beløbene er opgjort i 2002 priser. Afrunding indebærer, at søjlerne ikke summer.

Kilde: Larsen og Vestergaard (2004), Det Økonomiske Råd (2004) og egne beregninger.

Den anden følsomhedsanalyse viser betydningen af, om efterlønsordningen indgår i beregningerne, jf. tabel 10. Heraf fremgår det, at knap halvdelen af de gunstige adfærdsvirkninger skyldes inddragelsen af efterlønnen i medborgerkonti.

Tabel 10 Samlede adfærds- og budgetvirkninger uden efterløn

	Beskæftigelses- virkning		Budgetvirkning		Pct. af finansie- ringsbehov	
	--	1.000 pers.	---	Mia. kr.	-----	Pct.
Øget skatteprovenu fra større arbejdsudbud	16		2,0		32	
Mindre brug af ydelser	•		1,9		31	
Øgede overskud på individuelle saldi	•		-0,2		-4	
I alt	16		3,7		60	

Anm.: Den øgede beskæftigelse er opgjort i fuldtidspersoner. Beløbene er opgjort i 2002 priser, og der anvendes en deltagelseselasticitet på 0,2. Det krævede medborgerbidrag er på 6 pct. af bruttoerhvervsindkomsten. Afrunding indebærer, at søjlerne ikke summer.

Kilde: Larsen og Vestergaard (2004), Det Økonomiske Råd (2004) og egne beregninger.

Den tredje gruppe af følsomhedsberegninger viser følsomheden over for størrelsen af den andel af befolkningen med underskud, der antages at kunne vende et sådant til overskud, jf. tabel 11. Her ses det, at jo større denne andel er, jo kraftigere vil de gunstige adfærdsvirkninger være, hvorfor medborgerbidraget er faldende med denne andel.

Tabel 11 Samlede adfærds- og budgetvirkninger - forskellige andele af befolkningen med underskud som kan vende et underskud til overskud

	Beskæftigelses- virkning			Budgetvirkning			Pct. af finansie- ringsbehov		
	--	1.000 pers.	--	---	Mia. kr.	---	-----	Pct.	-----
Andel af befolkningen, der kan vende underskud til overskud	0,05	0,15	0,25	0,05	0,15	0,25	0,05	0,15	0,25
Medborgerbidrag	7,2	7,1	7,0	7,2	7,1	7,0	7,2	7,1	7,0
Øget skatteprovenu fra større arbejdsudbud	25	29	33	3,1	3,7	4,2	46	54	61
Mindre brug af ydelser	•	•	•	3,2	3,8	4,3	47	55	63
Øgede overskud på individuelle saldi	•	•	•	-0,4	-0,4	-0,5	-6	-6	-8
I alt	25	29	33	6,0	7,0	8,0	88	103	118

Anm.: Den øgede beskæftigelse er opgjort i fuldtidspersoner. Beløbene er opgjort i 2002 priser. Afrunding indebærer, at søjlerne ikke summer.

Kilde: Larsen og Vestergaard (2004), Det Økonomiske Råd (2004) og egne beregninger.

Beregningerne af adfærdsvirkningerne tager udgangspunkt i arbejdsstyrkefremskrivningen, og dermed også fremskrivningen af personer på efterløn fra *Dansk Økonomi, forår 2004*. I tilknytning til kapitel IV i *Dansk Økonomi, forår 2005* er der foretaget en ny fremskrivning af antallet personer på efterløn. Denne fremskrivning indebærer, at der kun ventes at være ca. 145.000 personer på efterløn i 2011 mod de ca. 165.000 i den tidligere fremskrivning. Betydningen heraf for adfærdsvirkningerne er beskedne, jf. tabel 12. Ordningen vil fortsat stort set være selvfinansierende

Tabel 12 Samlede adfærds- og budgetvirkninger – den nye efterlønsfremskrivning

	Beskæftigelses- virkning			Budgetvirkning			Pct. af finansie- ringsbehov		
	--	1.000 pers.	--	---	Mia. kr.	---	-----	Pct.	-----
Øget skatteprovenu fra større arbejdsudbud		27			3,5			51	
Mindre brug af ydelser		•			3,5			52	
Øgede overskud på individuelle saldi		•			-0,4			-7	
I alt		27			6,6			98	

Anm.: Den øgede beskæftigelse er opgjort i fuldtidspersoner. Beløbene er opgjort i 2002 priser. Deltagelseselasticitet på 0,2 og det nødvendige medborgerbidrag fastsættes til 7,1 pct. af bruttoerhvervsindkomsten. Afrunding indebærer, at søjlerne ikke summer.

Kilde: Larsen og Vestergaard (2004), Det Økonomiske Råd (2004) og egne beregninger.

Kilder

Finansministeriet (2004): *Fordeling og incitamentter 2004*. København.

Frederiksen, A., E.K. Graversen and N. Smith (2001): *Over Time Work, Dual Job Holding and Taxation*. IZA Discussion paper No. 323. Institute for the Study of Labor, Bonn.

Jørgensen, S. (2001): *Analyser af indkomstfordelingen*, Arbejdsrapport 2001:6, Det Økonomiske Råds Sekretariatet, København.

Larsen, L. og B. Vestergaard (2004): *Finanspolitikens Holdbarhed*. Baggrundsnotat. Det Økonomiske Råds Sekretariatet, København.

Det Økonomiske Råd (2005): *Dansk Økonomi, forår 2005*, København

Det Økonomiske Råd (2004): *Dansk Økonomi, efterår 2004*, København

Det Økonomiske Råd (2004): *Dansk Økonomi, forår 2004*, København